

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT**PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD**

CONVOCATÒRIA JUNY 2025	CONVOCATORIA JUNIO 2025
Assignatura: HISTÒRIA D'ESPANYA	Asignatura: HISTORIA DE ESPAÑA

CRITERIS DE CORRECCIÓ / CRITERIOS DE CORRECCIÓN**I. QÜESTIONS BREUS. DEFINICIONS****1. Definiu DOS dels conceptes següents (fins a 2 punts)**

Només es corregiran dos conceptes. En el cas que se'n responguen més de dos, es corregiran només els dos primers. Obtindran fins a 2 punts les respostes que definisquen dos dels conceptes plantejats de manera clara i sàpien situar-los històricament, en el seu context.

El primer concepte, "República unitària", pot ser definit com la forma de govern que conserva un poder central i que, a més, es compon d'estructures territorials que, encara que gaudeixen d'àmplia autonomia, estan sempre subjectes a unes lleis i codis únics per a tot l'Estat. Aquesta organització política és la que trobem, a tall d'exemple, durant el règim de la III República Francesa. El "cantonalisme" va ser un moviment que es va produir a Espanya en 1873, durant la I República, i que aspirava a dividir l'Estat en cantons independents, establint un sistema federal de baix a dalt, això és, a través de pactes entre els diferents pobles o regions. El terme "federalisme" és la doctrina política que busca l'autonomia de les entitats territorials sota una constitució federal comuna a totes elles. Les autoritats de cadascuna de les entitats federals poden prendre decisions polítiques, legislatives i judicials que siguin de la seua competència. els Estats Units és un exemple de república federal. "Monarquia", es refereix a la forma institucional d'organització de l'Estat, en la qual la direcció i representació supremes són exercides per una persona, que, a títol de rei, ha rebut el poder per via hereditària, l'exerceix de manera vitalícia i pot transmetre'l als seus descendents. Cal diferenciar diversos tipus d'institució monàrquica: la monarquia absoluta, la monarquia liberal i la monarquia representativa.

II. COMENTARI de FONT HISTÒRICA (trieu UNA de les dues fonts)**2.1) Descriviu el tipus de font, analitzeu el contingut i comenteu el context històric de la font històrica (fins a 2,5 punts)****2.2) Descriviu el tipus de font, analitzeu el contingut i comenteu el context històric de la font històrica (fins a 2,5 punts)**

Només es corregirà el comentari d'una de les dues fonts històriques (2.1 o 2.2). En el cas que se'n responga més d'una, es corregirà només la primera de les analitzades. Obtindran fins a 2,5 punts les respostes que comenten adequadament les fonts: descripció del tipus de document, la seua naturalesa, anàlisi del seu contingut i interpretació en relació amb el seu context històric nacional i internacional a mode de valoració. Ha d'evitar-se que l'anàlisi siga un mer resum del contingut o una paràfrasi en el cas d'un document escrit.

La primera font (2.1) és un document escrit, un article de premsa, publicat en el diari *La Igualtat*. Diari Republicà Federal, òrgan de premsa més qualificat del federalisme espanyol del període. Es tracta d'un document de naturalesa informativa i de caràcter polític, en reflectir les manifestacions d'un grup d'intel·lectuals i periodistes afins al Partit Republicà Federal durant l'interregne monàrquic existent entre 1868 i 1871. És, per tant, font primària i pública, els destinataris del qual són els lectors del periòdic. En el text es posa de manifest la discussió regnant entorn del model d'organització territorial que havia d'adoptar l'Estat. En aquest sentit elabora un concepte de federalisme en el qual es manté la unitat nacional, entenent aquesta com a

unitat jurídica, política i territorial, i reconeixent l'autonomia municipal i provincial. D'aquesta manera, inspirant-se en el model dels Estats Units, un dels pocs estats federals existents en aquest moment, oposa el federalisme a altres postures intransigents o extremistes, defensores de la confederació o el cantonalisme. Una idea secundària seria la caiguda de la dinastia dels Borbó, l'exili d'Isabel II i la busca d'un nou candidat al tron. Una altra idea secundària és el desordre polític i social que va caracteritzar el període. Es tracta, sens dubte, d'una etapa convulsa, no sols a Espanya, també a altres països d'Europa. Així, pot esmentar-se l'enfonsament del Segon Imperi francès de Napoleó III, la proclamació del II Reich alemany o la unificació de tot Itàlia sota una sola Corona.

La segona font (2.2) és un document escrit, extracte del Diari de Sessions del Congrés dels Diputats. És, per tant, primària, de caràcter juridicopolític, i pública, dirigida als representants de la nació i, en un sentit ampli, a tot el poble espanyol. Es tracta d'un text redactat per Amadeu de Savoia, en el qual explica les raons per les quals abdica la Corona espanyola després d'haver sigut designat per les Corts de 1870. Destaca, en aquest sentit, el convuls ambient social i polític existent: l'esclat de la Tercera Guerra Carlista, la recrudescència de la Guerra dels Deu Anys a Cuba, els alçaments republicans i la crisi governamental regnant en el període. Una altra idea que es pot extraure del text és la falta de suport que va rebre el monarca entre els grups polítics, després de la defunció del general Prim, qui fora el seu principal valedor. D'altra banda, ha de ressenyar-se la naturalesa democràtica i constitucional del regnat, com ho demostra la seua intenció d'ocupar un paper d'àrbitre i moderador, col·locat "per cim de tots els partits". Es valorarà que l'alumnat contextualitze la temàtica d'aquests documents en el període del Sexenni Democràtic, entre els successos de la Revolució Gloriosa al setembre de 1868 i l'exili d'Isabel II, i la restauració borbònica amb el pronunciament del general Arsenio Martínez Campos el 29 de desembre de 1874, que va posar fi a la Primera República Espanyola. Així mateix, serà convenient que es faci referència al context internacional, mentre la vacant del tron espanyol després de la caiguda d'Isabel II es va convertir en un assumpte d'interès supranacional, afectat per la tensió francoprussiana que finalment va desembocar en un conflicte bèl·lic.

III. EXPOSICIÓ TEMA (s'ha de triar UNA opció en la pregunta 3 i contestar obligatòriament la pregunta 4)

3) Responeu UNA de les dues opcions (fins a 3 punts)

Només es corregirà l'exposició d'un dels dos temes (3.1 o 3.2). En el cas que se'n responga més d'un, es corregirà només el primer dels exposats.

En el primer tema (3.1), obtindrà fins a 3 punts l'alumnat que desenvolupe de manera precisa, ordenada i clara els continguts de la temàtica de la pregunta. Es tracta d'exposar la situació política després de l'abdicació d'Amadeu I, fent referència així mateix a les problemàtiques a les quals va haver de fer front el nou règim republicà, com són el cantonalisme, els moviments socials i obrers, i el carlisme, sense oblidar la convulsa realitat a Hispanoamèrica. No es perdrà de vista la crisi econòmica internacional ni la seua repercussió a Espanya.

En el tema 3.2, obtindrà fins a 3 punts l'alumnat que desenvolupe de manera precisa, ordenada i clara els continguts de la temàtica de la pregunta. En concret, es tracta d'explicar el procés de restauració de la monarquia a Espanya des del pronunciament del general Martínez Campos fins a la mort d'Alfons XII. Serà necessari, en aquest sentit, destacar el paper del seu principal dissenyador, Cánovas del Castillo, i les bases del seu sistema. Així mateix, es farà referència a l'estabilitat, com a principal característica del règim en contraposició a l'immediatament anterior, identificant els aspectes que van coadjuvar el seu establiment, com el propi text constitucional, el bipartidisme i torn de partits, el final dels conflictes bèl·lics (carlista i cubà), la marginalització de les forces de l'oposició, o la il·legalització i persecució de l'internacionalisme o moviment obrer.

4) Pregunta 4

En aquesta última pregunta de caràcter transversal, obtindrà fins a 2,5 punts l'alumnat que desenvolupe de manera precisa, ordenada i clara els continguts de la temàtica de la pregunta. La resposta és molt oberta i permet diverses argumentacions correctes. Amb això es valorarà si l'alumnat sap refondre dades i idees procedents del procés d'aprenentatge de la matèria i comparar-les adequadament en els seus corresponents contextos històrics. D'aquesta manera, es pretén que els/les estudiants siguin capaços de desenvolupar, entre altres aspectes, la inestabilitat política i social existent en tots dos períodes de la nostra història, destacant la

polarització i la divisió interna com a factors clau i el paper decisiu dels militars en la caiguda de tots dos règims.

La nota final sobre 10 punts s'obindrà després de sumar les quatre qualificacions citades. El corrector només podrà exigir els coneixements previstos en els nuclis temàtics de la programació a partir dels quals proporcionen les fonts històriques de l'examen. No obstant això, si l'alumnat aporta coneixements no previstos i estan ben utilitzats en el context, se li valoraran positivament per a augmentar la qualificació obtinguda. Convé recordar que, encara que l'alumnat haurà d'integrar en la composició del text els seus coneixements i la informació facilitada per les fonts, en aquesta prova no es valoraran solament els coneixements, per la qual cosa per a establir la qualificació definitiva es valorarà el conjunt de la composició i la redacció.

OBSERVACIÓ

La qualificació global de l'exercici podrà disminuir-se fins a 1 punt per qüestions de correcció gramatical i ortogràfica. En el cas concret de l'ortografia, els dos primers errors ortogràfics no es penalitzaran; a partir del tercer error, es descomptarà a raó de 0,10 punts per cada falta que afecte les grafies o per cada titla. Aquest còmput afectarà errors nous i no afectarà faltes ortogràfiques que pogueren anar repetint-se en l'examen.

El corrector marcarà els errors en l'exercici i especificarà clarament la deducció efectuada en la nota global en relació amb els criteris anteriors.

I. CUESTIONES BREVES. DEFINICIONES

1. Defina DOS de los conceptos siguientes (hasta 2 puntos)

Solo se corregirán dos conceptos. En el caso de que se respondan más de dos, se corregirán solo los dos primeros. Obtendrán hasta 2 puntos las respuestas que definan dos de los conceptos planteados de forma clara y sepan situarlos históricamente, en su contexto.

El primer concepto, "República unitaria", puede ser definido como la forma de gobierno que conserva un poder central y que, además, se compone de estructuras territoriales que, aunque gozan de amplia autonomía, están siempre sujetas a unas leyes y códigos únicos para todo el Estado. Esta organización política es la que encontramos, a modo de ejemplo, durante el régimen de la III República Francesa. El "cantonalismo" fue un movimiento que se produjo en España en 1873, durante la I República, y que aspiraba a dividir el Estado en cantones independientes, estableciendo un sistema federal de abajo a arriba, esto es, a través de pactos entre los distintos pueblos o regiones. El término "federalismo" es la doctrina política que busca la autonomía de las entidades territoriales bajo una constitución federal común a todas ellas. Las autoridades de cada una de las entidades federales pueden tomar decisiones políticas, legislativas y judiciales que les competan. Estados Unidos es un ejemplo de república federal. "Monarquía", se refiere a la forma institucional de organización del Estado, en la que la jefatura y representación supremas son ejercidas por una persona, que, a título de rey, ha recibido el poder por vía hereditaria, lo ejerce vitaliciamente y puede transmitirlo a sus descendientes. Cabe diferenciar varios tipos de institución monárquica: la monarquía absoluta, la monarquía liberal y la monarquía representativa.

II. COMENTARIO de FUENTE HISTÓRICA (elija UNA de las dos fuentes)

2.1) Describa el tipo de fuente, analice el contenido y comente el contexto histórico de la fuente histórica (hasta 2,5 puntos)

2.2) Describa el tipo de fuente, analice el contenido y comente el contexto histórico de la fuente histórica (hasta 2,5 puntos)

Solo se corregirá el comentario de una de las dos fuentes históricas (2.1 o 2.2). En el caso de que se responda más de una, se corregirá solo la primera de las analizadas. Obtendrán hasta 2,5 puntos las respuestas que comenten adecuadamente las fuentes: descripción del tipo de documento, su naturaleza, análisis de su contenido e interpretación en relación con su contexto histórico nacional e internacional a modo de valoración. Debe evitarse que el análisis sea un mero resumen del contenido o una paráfrasis del mismo en el caso de un documento escrito.

La primera fuente (2.1) es un documento escrito, un artículo de prensa, publicado en el diario *La Igualdad. Diario Republicano Federal*, órgano de prensa más cualificado del federalismo español del periodo. Se trata de un documento de naturaleza informativa y de carácter político, al reflejar las manifestaciones de un grupo de intelectuales y periodistas afines al Partido Republicano Federal durante el interregno monárquico existente entre 1868 y 1871. Es, por tanto, fuente primaria y pública, siendo sus destinatarios los lectores del periódico. En el texto se pone de manifiesto la discusión reinante en torno al modelo de organización territorial que debía adoptar el Estado. En este sentido elabora un concepto de federalismo en el que se mantiene la unidad nacional, entendiendo la misma como unidad jurídica, política y territorial, y reconociendo la autonomía municipal y provincial. De esta forma, inspirándose en el modelo de Estados Unidos, uno de los pocos Estados federales existentes en dicho momento, opone el federalismo a otras posturas intransigentes o extremistas, defensoras de la confederación o el cantonalismo. Una idea secundaria sería la caída de la dinastía de los Borbón, el exilio de Isabel II y la búsqueda de un nuevo candidato al trono. Otra idea secundaria es el desorden político y social que caracterizó al periodo. Se trata, sin duda, de una etapa convulsa, no solo en España, también en otros países de Europa. Así, puede mencionarse el hundimiento del Segundo Imperio francés de Napoleón III, la proclamación del II Reich alemán o la unificación de toda Italia bajo una sola Corona.

La segunda fuente (2.2) es un documento escrito, extracto del Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados. Es, por tanto, primaria, de carácter jurídico-político, y pública, dirigida a los representantes de la Nación y, en un sentido amplio, a todo el pueblo español. Se trata de un texto redactado por Amadeo de Saboya, en el que explica las razones por las que abdica la Corona española tras haber sido designado por las Cortes de 1870. Destaca, en este sentido, el convulso ambiente social y político existente: el estallido de la Tercera Guerra Carlista, el recrudecimiento de la Guerra de los Diez Años en Cuba, los levantamientos republicanos, y la crisis gubernamental reinante en el periodo. Otra idea que se puede extraer del texto es la falta de apoyo que recibió el monarca entre los grupos políticos, tras el fallecimiento del general Prim, quien fuera su principal valedor. Por otro lado, debe reseñarse la naturaleza democrática y constitucional del reinado, como lo demuestra su intención de ocupar un papel de árbitro y moderador, colocado “por cima de todos los partidos”. Se valorará que el alumnado contextualice la temática de estos documentos en el periodo del Sexenio Democrático, entre los sucesos de la Revolución Gloriosa en septiembre de 1868 y el exilio de Isabel II, y la restauración borbónica con el pronunciamiento del general Arsenio Martínez Campos el 29 de diciembre de 1874, que puso fin a la Primera República Española. Asimismo, será conveniente que se haga referencia al contexto internacional, en tanto en cuanto la vacancia del trono español tras la caída de Isabel II se convirtió en un asunto de interés supranacional, afectado por la tensión franco-prusiana que finalmente desembocó en un conflicto bélico.

III. EXPOSICIÓN TEMA (se ha de elegir una opción en la pregunta 3 y contestar obligatoriamente la pregunta 4)

3) Responda a UNA de las dos opciones (hasta 3 puntos)

Solo se corregirá la exposición de uno de los dos temas (3.1 o 3.2). En el caso de que se responda más de uno, se corregirá solo el primero de los expuestos.

En el primer tema (3.1), obtendrá hasta 3 puntos el alumnado que desarrolle de manera precisa, ordenada y clara los contenidos de la temática de la pregunta. Se trata de exponer la situación política tras la abdicación de Amadeo I, haciendo referencia asimismo a las problemáticas a las que tuvo que hacer frente el nuevo régimen republicano, como son el cantonalismo, los movimientos sociales y obreros, y el carlismo, sin

olvidar la convulsa realidad en Hispanoamérica. No se perderá de vista la crisis económica internacional y su repercusión en España.

En el tema 3.2, obtendrá hasta 3 puntos el alumnado que desarrolle de manera precisa, ordenada y clara los contenidos de la temática de la pregunta. En concreto, se trata de explicar el proceso de restauración de la monarquía en España desde el pronunciamiento del general Martínez Campos hasta la muerte de Alfonso XII. Será necesario, en este sentido, destacar el papel de su principal diseñador, Cánovas del Castillo, y las bases de su sistema. Asimismo, se hará referencia a la estabilidad, como principal característica del régimen en contraposición al inmediatamente anterior, identificando los aspectos que coadyuvaban a su establecimiento, como el propio texto constitucional, el bipartidismo y turno de partidos, el final de los conflictos bélicos (carlista y cubano), la marginalización de las fuerzas de la oposición, o la ilegalización y persecución del internacionalismo o movimiento obrero.

4) Pregunta 4 (hasta 2,5 puntos)

En esta última pregunta de carácter transversal, obtendrá hasta 2,5 puntos el alumnado que desarrolle de manera precisa, ordenada y clara los contenidos de la temática de la pregunta. La respuesta es muy abierta y permite diversas argumentaciones correctas. Con ello se valorará si el alumnado sabe refundir datos e ideas procedentes del proceso de aprendizaje de la materia y compararlos adecuadamente en sus correspondientes contextos históricos. De esta forma, se pretende que los/las estudiantes sean capaces de desarrollar, entre otros aspectos, la inestabilidad política y social existente en ambos períodos de nuestra historia, destacando la polarización y la división interna como factores clave y el papel decisivo de los militares en la caída de ambos regímenes.

La nota final sobre 10 puntos se obtendrá después de sumar las cuatro calificaciones citadas. El corrector sólo podrá exigir los conocimientos contemplados en los núcleos temáticos de la programación a partir de los que proporcionen las fuentes históricas del examen. No obstante, si el alumnado aporta conocimientos no contemplados y están bien utilizados en el contexto, se le valorarán positivamente para aumentar la calificación obtenida. Conviene recordar que, aunque el alumnado deberá integrar en la composición del texto sus conocimientos y la información facilitada por las fuentes, en esta prueba no se valorarán solamente los conocimientos, por lo que para establecer la calificación definitiva se valorará el conjunto de la composición y la redacción.

OBSERVACIÓN

La calificación global del ejercicio podrá disminuirse hasta 1 punto por cuestiones de corrección gramatical y ortográfica. En el caso concreto de la ortografía, los dos primeros errores ortográficos no se penalizarán; a partir del tercer error, se descontará a razón de 0,10 puntos por cada falta que afecte a las grafías o por cada tilde. Este cómputo afectará a errores nuevos y no a faltas ortográficas que pudieran ir repitiéndose en el examen.

El corrector marcará los errores en el ejercicio y especificará claramente la deducción efectuada en la nota global en relación con los criterios anteriores.